

**10.06.
1918.**

ГАРОЛЬД, ЕДВАРД ДЖЕЙМС ОЛДРІДЖ

письменник-ювіляр
100 років з дня народження

**23.02.
2015.**

*“ У моїх книжках, - казав
Олдрідж, - головна тема
завжди одна й та сама -
вибір. Вибір шляху, вибір
дії, вибір світогляду”.*
Дж. Олдрідж

ЛИТЕРАТУРНИЙ ПАСПОРТ ПИСЬМЕННИКА

Джеймс Олдрідж – австралійський письменник, громадський діяч, автор понад 30 книг

Народження 10 липня 1918 року.

Місце народження - глухе село австралійського штату Вікторія Вайт-Хілз, Австралія.

Смерть 23 лютого 2015 (96 років)
Лондон, Велика Британія.

Громадянство Австралія

Мова творів англійська

Рід діяльності літератор

Жанр оповідання, повісті, романи

Соціальне походження – із інтелігенції, багатодітна родина, п'ята дитина в сім'ї

Батько – "звичайний англієць", освічена людина, редактор місцевої газети, невибагливий.

Освіта – учився в державній школі; вища школа спеціального комерційного коледжу в Мельбурні; Лондонська Економічна школа (1938)

На початку 1930-х років у 14 років іде на підробітки.

Сімейний стан – дружина Діана Олдрідж,

уроженка Єгипту, має двох синів- Уільям, Томас

Усвідомлював спільність своїх інтересів з інтересами робочого класу, трудящих і експлуатованих.

Громадська діяльність – з 1951 року один із керівників організації "Письменники за мир".

1971 р. – член журі Московського міжнародного кінофестивалю.

Захоплення – рибальство, весловий спорт, полювання.

ДИТИНСТВО ПРОЙШЛО В АВСТРАЛІЇ.

Родина Олдріджів любила життя, була закохана в природу, захоплювалась літературою і мистецтвом. Австралійські оповідання Олдріджа “Батькова сорока”, “Хлопчик з лісового берега”, “Перемога хлопчика з лісового берега”- створювались на матеріалі його дитячих і юнацьких вражень.

АВСТРАЛІЙСЬКІ ВРАЖЕННЯ

виявилися тривалими і стійкими.

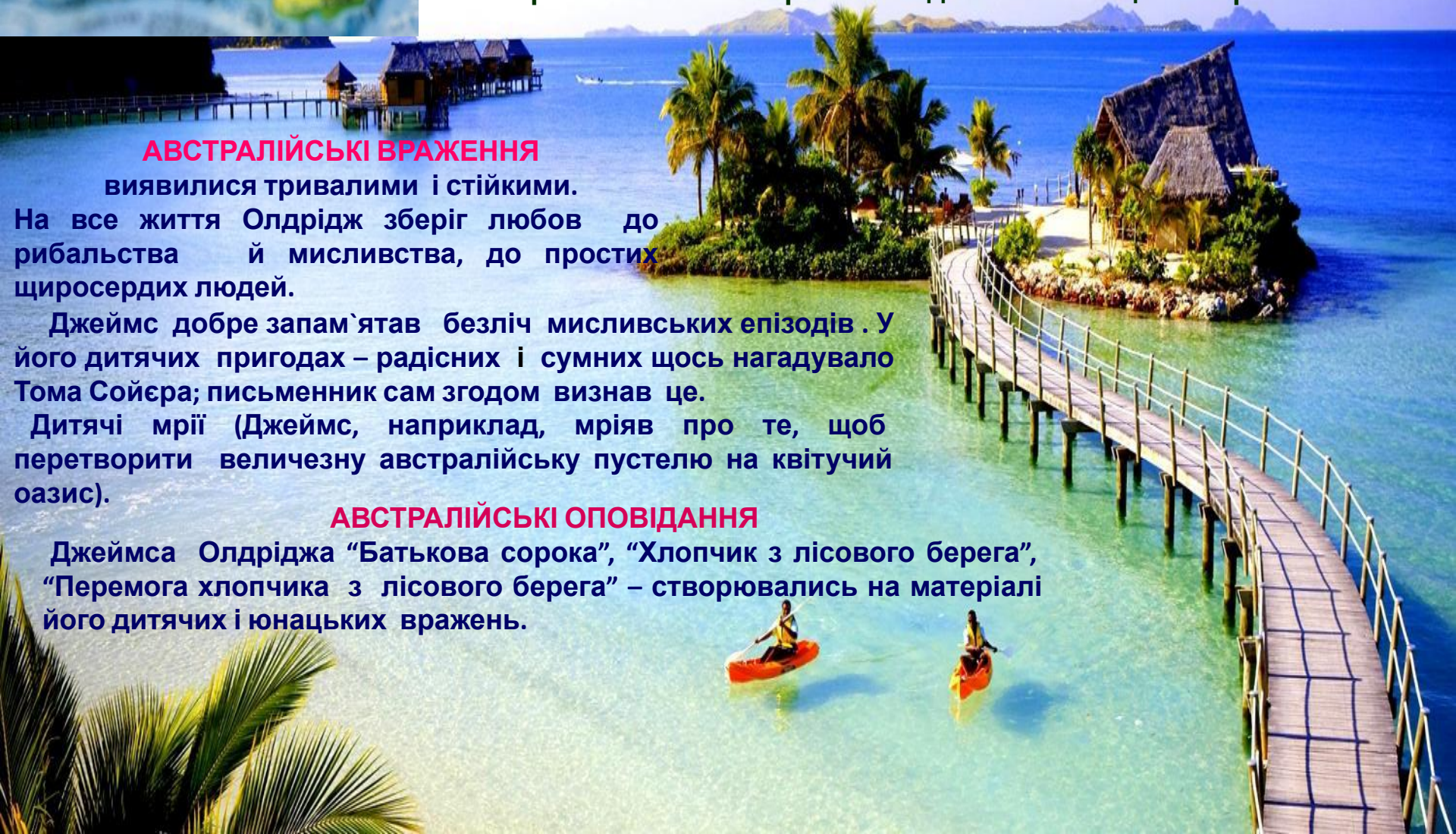
На все життя Олдрідж зберіг любов до рибальства й мисливства, до простих щиросердих людей.

Джеймс добре запам'ятав безліч мисливських епізодів. У його дитячих пригодах – радісних і сумних щось нагадувало Тома Соєра; письменник сам згодом визнав це.

Дитячі мрії (Джеймс, наприклад, мріяв про те, щоб перетворити величезну австралійську пустелю на квітучий оазис).

АВСТРАЛІЙСЬКІ ОПОВІДАННЯ

Джеймса Олдріджа “Батькова сорока”, “Хлопчик з лісового берега”, “Перемога хлопчика з лісового берега” – створювались на матеріалі його дитячих і юнацьких вражень.

Усе пережите в “австралійські роки” – дитячі враження, навчання в комерційній школі, перші журналістські спроби, спілкування з передовими робітниками, постійна жага до читання – стало передумовою того жвавого інтересу до політичного життя Європи, яке виявилось у двадцятирічного Джеймса Олдріджа на час його переїзду “на землю батьків” – у Лондон, з яким буде пов’язано все його подальше життя.

Вступивши в 1938 р. до Лондонської Економічної школи, потрапивши в атмосферу антифашистських настроїв, Олдрідж взяв активну участь у боротьбі з реакцією.

**ІСПАНІЯ – перший
“європейський урок”**

Олдріджу не минуло й 20 років, як він на власні очі побачив обличчя фашизму, коли приїхав військовим кореспондентом в Іспанію. Короткочасне перебування молодого англійського журналіста в Іспанії стало для нього першим серйозним випробуванням. Олдрідж прийняв свою письменницьку долю з боротьбою за мир і дружбу в усьому світі, за гуманізм і прогрес. У журналісті вбачався патріот, письменник, художник.

Під час війни з білофінами протягом 24 годин Джеймсу Олдріджу було запропоновано покинути Фінляндію за правдиві репортажі з фронту.

Головний герой роману Квейль трагічно гине, але його смерть не надає романові песимістичного звучання. Олдрідж вірить у сили нескореного народу, вірить у неминучий крах фашизму.

Задум написати роман виник у письменника в 1941 році, під час його перебування в Греції. Спочатку роман називався “Політ до сонця” і друкувався в американському журналі “Кольєрс” у 1942 році. Того ж року його було випущено окремим виданням під назвою “Справа честі”.

Величезна кількість життєвих вражень, прагнення осмислити їх у широкому соціально-політичному плані відбилися в першому великому літературному творі, який став бестселером це роман - “СПРАВА ЧЕСТИ”.

Протягом років Другої світової війни Олдрідж побував у ролі кореспондента у багатьох країнах: в Норвегії, Греції, Єгипті, Лівії, Ірані і на багатьох театрах воєнних дій.

Тема боротьби простих людей Греції з фашистськими завоювниками Олдрідж продовжив у своєму великому творі - **“МОРСЬКИЙ ОРЕЛ”**, який ніби продовжує перший роман письменника, але, на відміну від нього, висуває тему всенародного опору на перше місце.

В основу роману покладено враження від перебування письменника в Греції 1941 року. У 1944 році роман “Морський орел” побачив світ.

КНИГА “ПРО БАГАТЬОХ ЛЮДЕЙ” 1946 рік

Книга створена на матеріалі вражень від чисельних поїздок по країнах Європи та Африки, ідейно-тематично пов'язана з його першими книгами.

Книга відтворює антифашистські настрої, що охопили чесних людей різних країн і континентів. Олдрідж виявився політично найдалекогляднішим. Це забезпечило творам Олдріджа значне місце в літературі про другу світову війну.

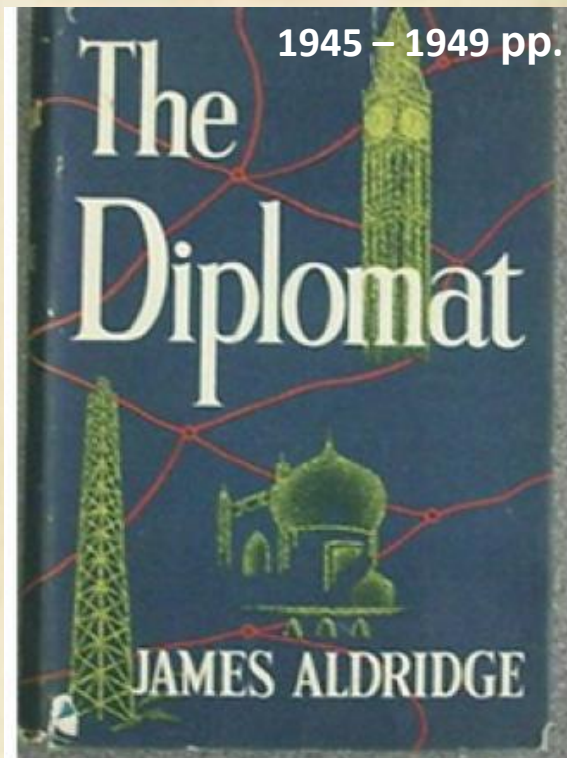

“ СОРОК ДЕВ’ЯТИЙ ШТАТ “

У 1949 році Олдрідж випустив з драматичним твором – п’єсою

“ Сорок дев’ятий штат”, присвяченої проблемі післявоєнних англо-американських відносин. Дія п’єси відбувається “через 80 днів після нашого часу”. Олдрідж зображує в сьогоднішній Англії “позавтрі” проблеми. У п’єсі змальовано лицемірство, фальшивість англо-американської “дружби”, викриває брехливість буржуазної псевдодемократії.

У 1950 р. Олдрідж виступає на Всеанглійській конференції борців за мир з викриттям звірств американських вояків у Кореї. Його обрано делегатом сесії Постійного комітету Всесвітнього конгресу прихильників миру в Стокгольмі.

Найвідоміший твір Д.Олдріджа 40-х років є “Дипломат”. Сюжет твору вигаданий, але базується на реальних явищах міжнародного життя.

“Дипломат” висвітлює гостроту конфлікту, що відбиває протиборство історичних сил; точно окреслює авторську симпатії та антипатії, відсутні “півтонів”, там, де йдеться про явища, що потребують чіткої соціальної оцінки, - це основні риси таланту Джеймса Олдріджа. “Дипломат” є новим етапом творчої еволюції Олдріджа, новою стадією його політичної свідомості. Після опублікування “Дипломата” Олдрідж стає одним з визначних діячів міжнародного руху прихильників миру.

КНИЖКА
НА ТЕМУ
ВІСНОВА

Джеймс
ОЛДРИДЖ

МИСЛИВЕЦЬ

1960 р.

Зразу ж після “Дипломата” Олдрідж пише новий роман “Мисливець”, в якому описано традиції “Північних оповідань” Джека Лондона. “Мисливець” – це захоплююча розповідь про канадського звіролова Роя Мак-Нейре. Рой живе в постійному спілкуванні з природою у всіх її і батьківськи ласкавих, і ворожих проявах. У спілкуванні з природою Мак-Нейре дістає душевну рівновагу. Але вона руйнується хижацьким буржуазним суспільством, що постійно нагадує про себе навіть у виключних для нашого сучасника умовах первісного

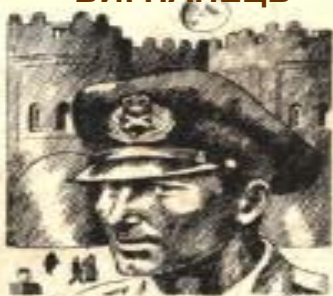
ПІСЛЯВОЄННА

ТЕМАТИКА

**ДЖЕЙМС
ОЛДРІДЖ**

**НЕ ХОЧУ, ЩОБ ВІН
ПОМИРАВ**

**ОСТАННІЙ
ВИГНАНЕЦЬ**

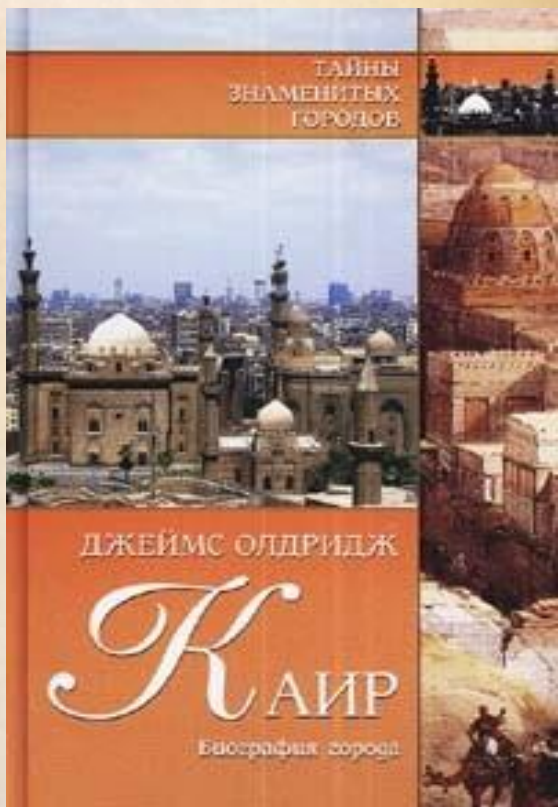

Восени в 1956 р. драматичні події навколо Суецького каналу. Новий творчий задум Олдріджа ліг в основу романів: “Не хочу, щоб він помирав” (1957) і “Останній вигнанець” (1961). Всі ці три романи складають “арабський цикл” у творчості Джеймса Олдріджа.

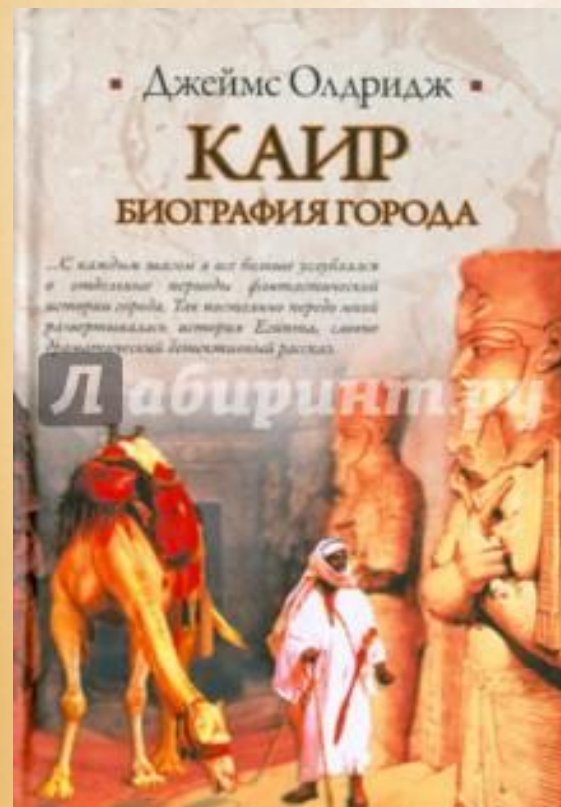
143

У “Героях пустельних обріїв” показано багато явищ європейського й арабського життя: страйковий рух в Англії. Всі три романи присвячені боротьбі арабських народів за незалежність і справедливий соціальний устрій.

Новели збірника “Золото і пісок”:
“Серед моїх друзів є й англійці”,
“Останній дюйм” і “Акуляча клітка”
– переносять читачів в Єгипет.

Письменник довго жив в Каїрі,
якому присвятив книгу “Каїр.
Біографія міста”

1969 рік

Джеймс
Олдрідж

ПЛЕННИК
ЧУЖОЙ
СТРАНЫ

ОПАСНАЯ
ИГРА

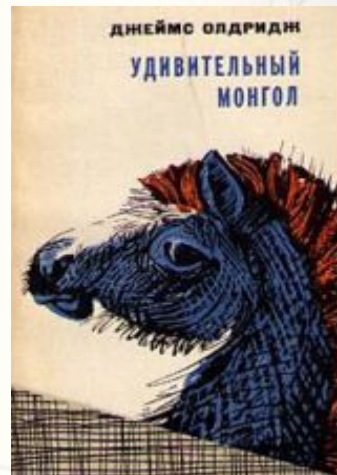
**БРАНЕЦЬ ЧУЖОЇ
КРАЇНИ
ВЕЛИКА ГРА**

У романах 60-х років “Бранець чужої країни” та “Велика гра”, що утворили своєрідну діалогію, письменник порушує проблему відносин Англії та Росії. В ці роки він намагається також розкрити тему відносин Європи й Америки в романах “Останній погляд” та

*Прощавай,
Америку*

JAMES ALDRIDGE
ДЖЕЙМС ОЛДРИДЖ

*Останній
погляд*

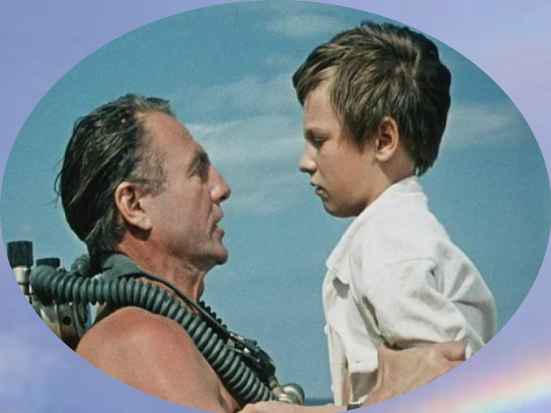
Важливою темою в творчості Джеймса Олдріджа є тема дитинства та юності.

Цю тему розкривають найкращі романи, повісті й оповідання останнього тридцятиріччя. До них належать **повісті**

“ Мій брат Том. Історія одного кохання”, “

“Дивовижна історія Лілі Стьюбек” та “Справжня історія плювали Мак-Фі”, “Дивовижний монгол”. **НОВЕЛИ:**

“Хлопчик з лісового берега”, “Перемога хлопчика з лісового дерева”, в яких відтінки дитячої психології передано з великою майстерністю. Розкриття духовного світу підлітка пов'язано з розумами над суспільними проблемами.

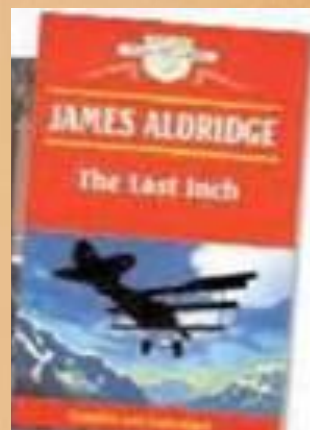
Думки про підростаюче покоління – це думки про завтрашній день людства. Виховання в маленькому читачеві почуття причетності до краси життя видавалось Олдріджу важливим завданням. “Мій син ще надто малий, щоб самому оцінити чарівність природи”,-казав письменник у 1952 р. про свого старшого сина Уільяма. До речі, і в малого сина Олдріджа – Томаса- ще в дитинстві виявилось тяжіння до природи й полювання, особливо підводного. Він -прекрасний плавець і аквалангіст. І основний предмет його захоплення – зоологія – це також прояв успадкованої від батька любові до “живої” природи.

*Батьки і діти – це
любов і сльози,
Це вічне щастя і
одвічний біль.
Це сонце і тепло, сніги
й морози,
Мед на вустах й на
вічні рани сіль.*

Широко відома новела
“Останній дюйм” (як і її
продовження- “Акуляча клітка”,
власне, торкається питань
людського порозуміння.
Весь зміст “Останнього дюйма”
пов’язується з намаганням
льотчика Бена подолати те
відчуження, що виникло між ним
і його сином Деві. Ціною великих
зусиль і неповторних витрат це
відчуження щастить подолати.

Захоплення Олдріджа авіацією, і зокрема мистецтвом пілотажу, почалося ще в Лондоні. В **1938** р. вступив у Лондонську авіаційну школу й незабаром вперше самостійно підняв у повітря учбово-тренувальний літак. Олдрідж освоював небо з такою ж впевненістю, з якою пізнавав землю. А зробивши небо “своїм”, Джеймс попрямував “під воду”.

Новела “Останній дюйм” – твір про красу чистих людських взаємин. Вибір шляху, вибір дії, вибір світогляду – одна з основних тем у творчості письменника.

ДЖ.Олдрідж в костюмі для підводного плавання

У 1955 році Олдрідж написав своєрідний навчальний посібник для любителів підводного спорту

“Підводне полювання для недосвідчених англійців”.

Підводне полювання стало пристрасним захопленням письменника на все життя.

Олдрідж, жартуючи казав, що він ніколи не сподівався, що його молодший син Томас буде першим з тих, у чиїй долі ця книга відіграє вирішальну роль: підводне полювання стане пристрасним захопленням Томаса.

В той день на плівку було знято “товариство” з восьми акул.

Не дивно, що оповідання “Останній дюйм” та “Акуляча клітка” справляють враження достовірної інформації очевидця.

Після війни Д. Олдрідж не раз бачив акул під час підводних зйомок. Одного разу – це було поблизу Каїра – Джеймс поїхав в Акулячу бухту. Його арсенал складався з кінокамери та акулячої клітки(ця клітка описана в оповіданні Олдріджа), сидячі в якій можна було почувати себе безпечно в “підводному царстві”. Але того разу акуляча клітка не вмістилася в автомобіль. Письменник-оператор опинився в становищі свого майбутнього героя Бена. Діна Олдрідж (дружина) і Уільям (син) залишились на березі, а Джеймс зник під водою.

Бен, професійний льотчик, займається зйомкою фільму про акул.

І В МЕНІ ЧАСТКА УКРАЇНИ

Особливі почуття зв'язують Олдріджа з Україною. “Вона близько нагадує мені країну мого дитинства Австралію”,- казав письменник. На мою думку, будь-який український хлопчик може впізнати себе в героях моїх дитячих оповідань”.

Д. Олдрідж побував на Україні. У Києві зустрічався з читачами, давав інтерв'ю.

11 березня 1964 року київська “Робітнича газета” надрукувала статтю “І в мені частка України”.

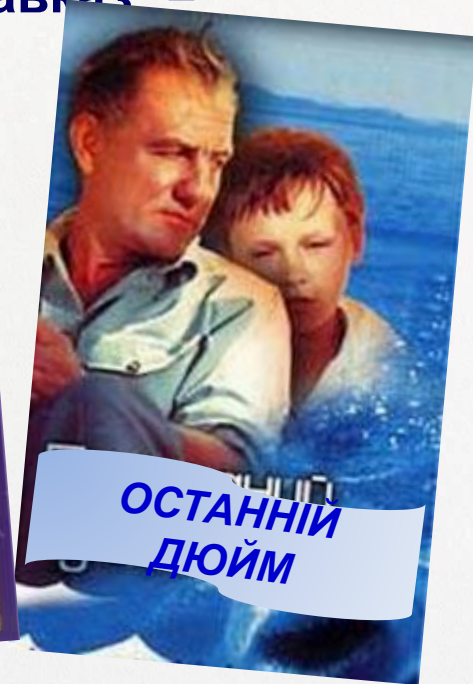
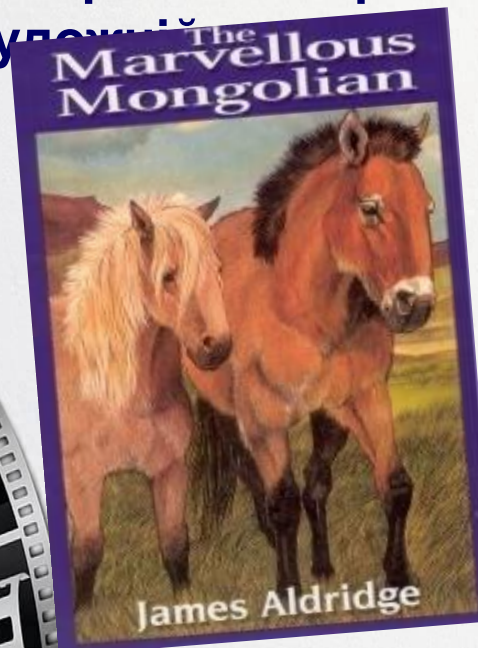

НАГОРОДИ

- 1945 рік** премія Джона Ллвелліна
- 1953 рік** Золота медаль Світової ради миру
- 1972 рік** Міжнародна Ленінська премія миру “За
зміцнення
миру між народами”
- 1972 рік** Золота медаль журналістики від Міжнародної
організації журналістів
- 1986 рік** премія англійської газети “ Гардіан” за
видатний
внесок у дитячу літературу

ЕКРАНІЗАЦІЯ ТВОРІВ ДЖЕЙМСА ОЛДРІДЖА

- 1975 р. “Осідлати дикого поні” , США
- 1990 р. “ Полонений землі” , США
- 1958 р. “Останній дюйм” , Україна
- 1942 р. “Пісня про Кавказ” –
художній

ТВОРИ ДЖЕЙМСА ОЛДРИДЖА – БЕЗЦІННИЙ СКАРБ

“Справа честі”, 1942

“Про багатьох людей”, 1943

“Морський орел”, 1944

“Сорок дев’ятий штат”, 1946

“Дипломат”, 1949

“Мисливець”, 1950

“Герої пустельних горизонтів”, 1954

“Підводне полювання для недосвідчених англійців”

“Не хочу, щоб він помирав”, 1957, “Останній дюйм”,

“Останній вигнанець”, 1961

“Мій брат Том!, 1966; “Небезпечна гра”, 1966

**“Каїр. Біографія міста.” 1969, “Покидаючи Єгипет”, з Полом
Стрендом, 1969**

“Спортивна пропозиція”, 1973

“Дивовижний монгол”, 1974

“Останній погляд”, 1977

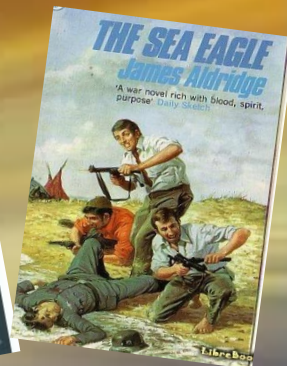
“Розбите сідло”, 1982

“Правдива історія Лілі Стьюбек”, 1984

“Правдива історія плюваки Макфі”, 1985

“Правдива історія Лоли МакКелар”, 1992

“Дівчина з моря”, 2002

Людина –це найвище створіння природи. Дж. Олдрідж прагнув показати красу і силу людини, її величезні можливості. Творчий шлях Джеймса Олдріджа незавершений. Олдрідж – у роботі. “Якщо я маю писати, ви мене цього дня в Лондоні не знайдете, - усміхався Олдрідж... - Весь Лондон – мій кабінет”. У нашій країні популярність творів Олдріджа невпинно зростає. Читаючи їх, кожен усвідомлює свою відповідальність за долю світу, за долю нації... Щоб останній дюйм не був пройденим, щоб жили люди на землі .

Джеймс Олдрідж

*У житті не раз настають
вирішальні хвилини і залишаються
вирішальні дюйми...*

Дж. Олдрідж “Останній дюйм”